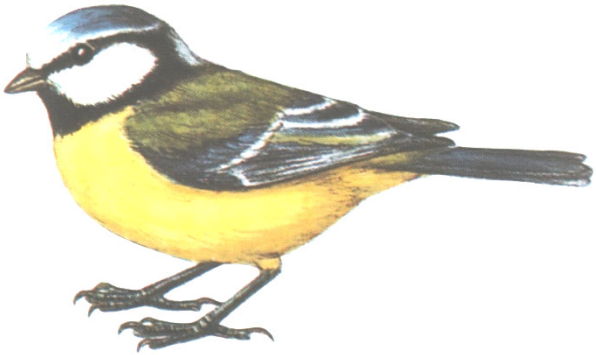
Behandling af

med

Thalidomid og Dexamethason

REGION SJÆLLAND
ROSKILDE SYGEHUS
– vi er til for dig

Indholdsfortegnelse

Indledning 3
Præparatnavne 3
Behandlingens virkning på din sygdom 3
Behandlingsforløbet 4
Sådan gives behandlingen 4
Bivirkninger generelt 5
Bivirkninger ved Thalidomid 5
Til kvinder i den fødedygtige alder 9
Til mænd 9
Specielle forholdsregler ved Thalidomid 10
Bivirkninger ved Dexamethason 10
Ophør med Dexamethason 11
Notater ..... **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**
Kontakt ALTID afdelingen 12

Indledning

Vi håber, du kan bruge denne patientinformation som en hjælp til at få et overblik over den behandling, vi anbefaler dig. Dine pårørende kan også have glæde af at læse patientinformationen for bedre at kunne støtte dig i behandlingsforløbet.
Inden behandlingen starter, vil du også blive informeret mundtligt om behandlingens virkning og bivirkninger. Pjecen kan danne udgangspunkt for samtaler mellem dig og personalet om forløbet.
Sidst i patientinformationen er der plads til notater. Der kan du eventuelt skrive dine spørgsmål ned og tage dem med ved næste besøg i afdelingen.

Præparatnavne

Den behandling du er blevet tilbudt indeholder stofferne Thalidomid og Dexamethason (binyrebarkhormon).

Behandlingens virkning på din sygdom

Thalidomid og Dexamethason hæmmer kræftcellernes vækst på forskellig måde. Ved at give begge stoffer sammen opnår man en bedre virkning på sygdommen.

Thalidomid aktiverer nogle specielle celler i kroppens eget immunsystem til at angribe kræftcellerne. Thalidomid påvirker også det miljø der omgiver kræftcellerne, hvorved kræftcellerne får dårligere vilkår for at vokse og formere sig.

Dexamethason er ligeledes med til at mindske antallet af kræftceller.

Behandlingsforløbet

Thalidomid og Dexamethason er henholdsvis kapsler og tabletter, som du skal tage derhjemme.

Thalidomid bliver gradvist trappet op til en højere dosis over nogle uger hos de fleste patienter.
Det er derimod meget individuelt, hvor længe den enkelte patient skal have Thalidomid. Lægen vil ofte øge eller sænke dosis, ligesom helt ophør med medicinen kan ske i perioder.
Det er ligeledes forskelligt fra patient til patient, hvor stor dosis Dexamethason man skal have, og hvor længe denne behandling bliver givet.

Du vil jævnligt få taget blodprøver for at se, hvordan behandlingen virker. Samtidig er blodprøverne også med til at vise, hvordan du tåler behandlingen.

Lægen og sygeplejersken vil fortælle dig om dit konkrete behandlingsforløb.

Sådan gives behandlingen

Du skal tage Thalidomid om aftenen eller lige før du går i seng fordi tabletterne virker søvndyssende.

Kapslerne må ikke knuses eller tygges. De skal synkes hele sammen med vand.

Dexamethason skal tages om morgenen, da medicinen kan medføre rastløshed og opstemthed de dage, den bliver givet. Du kan derfor få problemer med at sove, hvis du tager Dexamethason senere på dagen.
Tag gerne denne medicin sammen med morgenmaden.

Bivirkninger generelt

Alle mennesker er forskellige og reagerer derfor forskelligt på behandlingen.
Bivirkninger er ikke-tilsigtede virkninger af medicin. Nogle bivirkninger er hyppige, men ikke alvorlige. Andre er sjældne, men *kan* være alvorlige.
Tal med lægen eller sygeplejersken, hvis du oplever bivirkninger.
Afhængig af graden af bivirkninger og hvilke bivirkninger, det drejer sig om, kan lægen i samråd med dig reducere dosis, afbryde behandlingen midlertidigt eller vælge at stoppe behandlingen.

Bivirkninger ved Thalidomid og Dexamethason beskrives i det efterfølgende.
Hvis du ønsker uddybende information, er du altid velkommen til at spørge personalet. Du kan også selv opsøge information om medicinen på internettet, f.eks. på www.produktresume.dk eller www.medicin.dk.

Bivirkninger ved Thalidomid

Døsighed
Døsighed er en af de hyppigste bivirkninger ved Thalidomid. Du kan føle dig meget træt, energiløs, sløv eller måske lettere omtåget. Nogle patienter oplever også humørskift, og enkelte kan få en egentlig depression.
Døsigheden vil som regel aftage efterhånden, som din krop vænner sig til stoffet.

Hvis problemet påvirker din hverdag og livskvalitet meget, skal du tale med lægen om det.

Hvad kan du selv gøre i forbindelse med døsigheden:

- Lyt til din krop og hvil dig, hvis døsigheden overmander dig i dagtimerne
- Nedsæt forventningerne til dig selv i forhold til daglige gøremål
- Søg hjælp i hverdagen, når døsigheden er værst.

Føleforstyrrelser

Thalidomid kan påvirke nervesystemet. Det vil i så fald vise sig som føleforstyrrelser i hænder eller fødder, specielt i fingre og tæer. Det føles oftest som en sovende fornemmelse, men kan også opleves som prikken, snurren, stikken.

Nogle kan få tiltagende vanskeligheder med at knappe knapper, strikke, sy eller gå op og ned ad trapper.

Mænd kan opleve ændret følsomhed i penishovedet og rejsningsproblemer. Kvinder kan få ændret følsomhed i skeden og ved klitoris.

Påvirkningen af nerverne kan medføre smerter ("nerve-smerter"), som kan føles lynende, jagende og stødende.

Det kan være, at du pga. sygdommen eller tidligere behandling allerede har ovenstående problemer inden start på behandling med Thalidomid. Generne kan da blive værre.

Nervepåvirkning forekommer især ved længere tids behandling og er ikke så hyppig i starten af behandlingsforløbet.

Hvis du oplever nervepåvirkning, skal du oplyse det til lægen eller sygeplejersken.

Påvirkningen af nervesystemet *kan* blive permanent, hvis du fortsætter uændret med medicinen.

Tal også med lægen eller sygeplejersken, hvis du har behov for smertestillende medicin.

Hvad kan du selv prøve at gøre for at mindske generne ved føleforstyrrelser:

- Varme bade eller varme/kolde omslag

- Blid massage
- Beskyt fødder og hænder – undlad f.eks. at gå med bare fødder; brug handsker i koldt vejr
- Brug komfortabelt fodtøj med skridsikker sål
- Plej huden på hænder og fødder med creme

Svimmelhed
Påvirkningen af nervesystemet kan også medføre svimmelhed. Den opstår især i forbindelse med, at man skifter stilling.
Rejs dig derfor gradvist og langsomt fra liggende eller siddende stilling.

Forstoppelse
Thalidomid giver forstoppelse. Risikoen øges, jo højere dosis Thalidomid, man får.
Det vil ofte være nødvendigt at tage et afføringsmiddel. Afføringsmidler kan købes på apoteket uden recept (f.eks. Picolon-dråber® eller Movicol-pulver®).

Hvad kan du selv gøre for at holde maven i gang:
- Drik rigeligt med væske, gerne 2-3 liter hver dag
- Hold dig i bevægelse, undgå sengeleje
- Spis fiberrig mad, f.eks. grøntsager, hvedeklid, tørredefrugter i form af svesker, abrikoser og rosiner eller hørfrø.

Blodprop i ben eller lunger
Behandling med Thalidomid kan medføre en øget risiko for blodprop i ben eller lunger.
Risikoen er størst i de første måneder af behandlingen.

Blodprop i benet kan vise sig ved øm hævelse af benet og måske rødme af huden.
Blodprop i lungen kan give symptomer som åndenød, hoste og evt. ophostning af rødligt slim.
For at mindske risikoen for blodpropper skal du muligvis have blodfortyndende medicin, mens du er i behandling med Thalidomid.

Hvis du oplever symptomer på blodprop, er det vigtigt, at du kontakter afdelingen.

Hvad kan du selv gøre for at mindske risikoen:
- Hold dig i bevægelse, gå jævnligt ture og lign.
- Sid ikke i timevis med benene i ro/i samme stilling
- Drik 2-3 liter væske hver dag for at holde blodet tilpas fortyndet.

Infektion
Det er sjældent at man får feber og infektion ved behandlingen. Men din sygdom kan i sig selv give både feber og infektion, da antallet af hvide blodlegemer (leukocytter) kan være nedsat. De hvide blodlegemer er vigtige i kroppens forsvar mod infektioner. Det er derfor en god idé at måle din temperatur, hvis du føler dig varm, utilpas eller begynder at fryse over kort tid og måske får kulderystelser.

Hvilke symptomer skal du især være opmærksom på:
- Almen utilpashed og kulderystelser
- Temperatur over 38 ºC

Kontakt os, hvis du får over 38 i temperatur.

Kløe og udslæt
Thalidomid kan give tør hud, kløe og udslet på kroppen. Problemer med huden opstår især i perioder, hvor medicinen øges i dosis.
Hudproblemerne kan i værste (men meget sjældne) tilfælde gøre, at områder af huden bliver meget rød og falder af. Også slimhinderne kan i så fald blive involveret, dvs. det lag, som beklæder overfladen i munden, halsen, maven, tarmen og skeden.
Hvis du oplever hudproblemer, skal du kontakte afdelingen.

Hvad kan du selv gøre for at modvirke tør hud og kløe:
- Smør huden med ikke-alkohol baseret fugtighedscreme

- Brug beklædning af bomuld på steder, hvor huden er mest generet
- Undlad at tage bad i meget varmt vand.

Andre bivirkninger ved Thalidomid
Andre bivirkninger kan være almen utilpashed, mundtørhed, ophobning af væske i kroppen (kan vise sig ved hævede ben eller vægtstigning) samt påvirkning af hjerte og lunger. Hvis du får åndenød, hjertebanken eller ubehag/smerter omkring hjertet eller lungerne, skal du kontakte os.

Undgå graviditet!
Thalidomid medfører stor risiko for fosterskader. Derfor gælder følgende:

Til kvinder i den fødedygtige alder
Du må *ikke* blive gravid under behandlingen med Thalidomid og i mindst 12 uger efter afslutning af behandlingen.
Du anbefales derfor at bruge 2 præventionstyper samtidig, f.eks. kondom eller pessar *sammen* med spiral eller P-piller. Hvis du er steriliseret, skal du alligevel anvende prævention.
Hvis en menstruation udebliver, skal du straks kontakte afdelingen.

Til mænd
Du må *ikke* gøre din partner gravid, mens du er i behandling med Thalidomid og i mindst 12 uger efter afsluttet behandling.
Thalidomid er til stede i sæd, og du skal derfor anvende kondom, selvom du evt. er steriliseret.
Hvis du har planer om at få et barn senere, bør du overveje sæddeponering forud for behandling med Thalidomid, da stoffets langtidsvirkning på sæd endnu er ukendt.

Thalidomid kan endvidere nedsætte lysten til seksuelt samvær hos både mænd og kvinder og/eller evnen til at få rejsning hos mænd.

Tal med lægen eller sygeplejersken, hvis du oplever disse problemer.

Patienter i behandling med Thalidomid må ikke donere blod eller sæd.

Specielle forholdsregler ved Thalidomid
I starten af behandlingen med Thalidomid skal du undlade bilkørsel og betjening af farlige maskiner pga. medicinens sløvende effekt. Efter en uges tid har kroppen i nogen grad vænnet sig til medicinen, så du kan køre bil igen - men udvis forsigtighed!
Du bør generelt ikke tage anden beroligende medicin eller sovetabletter sammen med Thalidomid. Tal med lægen, hvis du har behov for sådanne midler.
Mens du får Thalidomid, bør du også være forsigtig med alkohol, da medicinen forstærker virkningen af alkohol.

Bivirkninger ved Dexamethason

Bivirkningerne ved Dexamethason afhænger meget af følgende:

- hvor høj dosis af Dexamethason, du får
- Dexamethason bliver givet

Jo højere dosis og i jo længere tid, jo mere stiger risikoen for bivirkninger.
Efterfølgende informeres om de hyppigst forekommende bivirkninger ved Dexamethason, som du kan opleve i større eller mindre grad.

Svie og ubehag i maven
Dexamethason kan give svie og ubehag øverst i maven. Du skal derfor evt. have behandling, som forebygger disse problemer.

Sukkersyge
Hvis du pludselig begynder at blive meget mere tørstig end ellers og har hyppigere vandladning, skal du kontakte afdelingen.
Dexamethason kan nemlig medføre stigning i blodsukkeret, hvilket betyder, at du kan have fået sukkersyge.
Sukkersygen er dog midlertidig og vil oftest forsvinde efter endt behandling.

Opstemthed
Dexamethason er opkvikkende. Du kan føle dig humørmæssigt opstemt, rastløs, få mere energi, og du taler måske mere, end du plejer.
Hos nogle (men færre) kan medicinen medføre det modsatte, nemlig nedtrykthed og depression.

Øget appetit
Dexamethason øger appetitten. Trangen til at spise kan blive ret stor og gøre, at du spiser noget eller meget mere, end du plejer.

Infektion
Dexamethason sænker legemstemperaturen 'kunstigt' i de dage, du får denne medicin.
Vær derfor ekstra opmærksom på symptomer på infektion som f.eks. utilpashed, hoste eller kulderystelser de pågældende dage.

Ophør med Dexamethason
Nogle kan blive utilpasse i dagene efter, at de er holdt op med Dexamethason.
Det kan f.eks. vise sig ved generel utilpashed, træthed, ledsmerter, lettere nedtrykthed eller rysten på hænderne.
Hvis du har fået Dexamethason igennem længere tid, vil du ofte skulle trappe gradvist ud af medicinen.

Det er vigtigt, at du oplyser lægen eller sygeplejersken om de bivirkninger, du får i forbindelse med behandlingen, så vi kan forsøge at forebygge eller afhjælpe dem.

Kontakt ALTID afdelingen

Du skal altid kontakte afdelingen, hvis du oplever nedenstående problemer.
Du skal især være agtpågivende, hvis et problem opstår ret pludseligt og ikke tager af eller forsvinder af sig selv – hvis du oplever nogle gener, du ikke er vant til at have:

- Feber, 38°C eller derover
- Blødning, som ikke standser af sig selv
- Stærke smerter
- Synsforstyrrelser og stærk hovedpine
- Åndenød eller stakåndethed
- Smerter i brystet eller ved vejrtrækning
- Føleforstyrrelser eller sovende fornemmelser i tæer, fødder eller fingre
- Udslæt
- Forstoppelse igennem flere dage
- Diarré, som rækker ud over 1-2 dage
- Vedvarende opkastninger i mere end ca. 1-2 dage
- Hvis du har glemt at tage medicin, du får som behandling af din kræftsygdom
- Hvis du ikke er i stand til at tage din medicin, fx på grund af kvalme

Telefonnumre

Hæmatologisk Afdeling: 4732 4800, hverdage mellem 08-15
Hæmatologisk akuttelefon: 4732 4840, mellem 15 og 08

Med venlig hilsen
Personalet
Hæmatologisk Afdeling

Version 1, juni 2014/TNi

REGION SJÆLLAND
ROSKILDE SYGEHUS
– vi er til for dig